

'Every war is different, every war is the same.'
Anthony Swofford in de film Jarhead.

ISBN 9789000397884
ISBN 9789000397891 (e-book)
NUR 284/285

© 2026 Van Goor/Best of YA
Uitgeverij Unieboek | Het Spectrum bv

www.mirjammous.nl
www.bestofyabooks.nl

Tekst: Mirjam Mous
Omslagontwerp: Nanja Toebak
Omslagbeeld: © Silas Manhood / Trevillion Images
Ontwerp plattegrond schutbladen: Tripleclick Design,
Leuven
Ontwerp beelden binnenwerk: Jasmijn de Boer
Zetwerk binnenwerk: Mat-Zet bv

*Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden vee-
lvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd bestand, of open-
baar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch,
mechanisch of enige andere manier, zonder voorafgaande schrifte-
lijke toestemming van de uitgever. Tekst- en datamining van (de-
len van) deze uitgave is uitdrukkelijk niet toegestaan.*

*All rights are reserved, including those for text and data mining, AI
training and similar technologies.*

Herfst

‘Hoe gemakkelijk is het om mensen een leugen te laten geloven, en hoe moeilijk is het om het weer ongedaan te maken!’

Mark Twain, Amerikaans schrijver,
pseudoniem van Samuel Langhorne
Clemens, 1835 – 1910

Joas

Zoals Stamper naar me keek...

Ik voelde me minder dan een strontvlieg.

‘Loop je me te bespioneren?’ vroeg hij toen ook nog – een beetje slissend, vanwege zijn hazenlip.

Alsof ik zou durven. Ik had het doorsteekje achter de oude drukkerij juist genomen omdat ik dacht dat het verlaten zou zijn. Een veilige route om eventuele pestkoppen te vermijden.

‘Nou?’ Stampers gezicht kwam griezelig dichtbij.

Ik deed een stap naar achteren. En niet alleen vanwege zijn stinkende adem.

Het leven was bepaald geen feelgoodfilm. En Stamper geen lief konijntje. Hoe hij in werkelijkheid heette, wist ik niet, maar ik kende de verhalen. Over Stampers hoge veterschoenen met de stalen neuzen, waarmee hij regelmatig iemand in elkaar trapte. Alleen maar omdat je gezicht hem niet aanstond of puur voor de lol.

Kon je nagaan wat hij zou doen als hij dacht dat je hem stiekem in de gaten hield.

Ik kneep mijn ogen dicht.

Laat Stamper getroffen worden door een bliksemschicht.
Nu!

In fantasyfilms was alles mogelijk. Helaas gold dat niet voor het echte leven. Toen ik door mijn wimpers gluurde,

zag ik Stamper – blakend van gezondheid en bepaald niet verkoold – op me afkomen.

Achteruit!

Stamper kwam opnieuw op me af. Ik deed vlug weer een pas naar achteren en...

Fail! Ik botste met mijn rug tegen de achterkant van de drukkerij en kon geen kant meer op.

Stamper drukte zijn handen tegen de stenen. Eén hand aan elke kant van mijn hoofd. Zweet kroop langs mijn haar en mijn rechterbeen trilde. Ons land had 15,4 bewakingscamera's per bewoner. Dat waren er bijna honderd miljoen in totaal. Ze hingen in winkels, bussen en treinen. Op scholen, bij sportvelden en in bijna elke straat. Maar niet in dit smalle door onkruid overwoekerde gangetje.

Dadelijk werd ik nog doodgeschoot zonder dat iemand het merkte!

Schreeuw dan, sukkel, zou Zoë zeggen – maar zij had gemakkelijk praten. Háár stembanden waren nooit van angst verlamd geweest, want mijn zus was nergens bang voor. En al zou ik om hulp kunnen roepen, dan nog had het geen zin. Geen mens kon me hier horen. Het gebouw was zo hoog dat het alle geluiden tegenhield en het stond ook nog eens leeg. Toen de regering ontdekte dat er opruiende boeken werden gedrukt, ging de drukkerij op slot en werd iedereen die er werkte opgepa...

‘Wat heeft dit te betekenen?’ klonk het ineens.

‘Will?’ stamelde Stamper en er ging een schok door hem heen.

De jongen die bij de stem hoorde, was dan ook niet zo maar iemand. Met zijn atletische figuur leek hij op een

trooper uit *Friendly Space* – mijn favoriete game. Hij droeg een camouflageoverall met indrukwekkend veel zakken. Zijn kapsel was glad en plat – wat mij vanwege mijn kroezige haar nooit lukte – met een zijscheiding die langs een lineaal leek getrokken. En dan zijn legerkistjes! Ze waren zo glimmend gepoetst dat je ze als spiegels zou kunnen gebruiken.

Will. Ik repeteerde zijn naam in mijn hoofd.

Iemand die er zo uitzag, werd vast nooit in elkaar geslagen.

‘Maak je niet druk.’ Stamper stak zijn armen omhoog alsof hij onder schot werd gehouden en stapte weg van de muur. ‘Het was maar een geintje.’

‘Ik zie anders niemand lachen.’ Will keek me onderzoekend aan. ‘Ben je oké?’

Ik kon nog steeds geen woord uitbrengen. Niet langer van angst, maar omdat ik zwaar onder de indruk was. Will had misschien wel mijn leven gered!

Stamper liet zijn armen zakken en maakte aanstalten om te vertrekken.

‘Ho, even.’ Will wees met zijn hoofd naar de grond. ‘Vergeet je niet iets?’

Toen zag ik het sigarettenstompje pas.

Was Stamper daarom hier? Om in het geheim te roken? Geen wonder dat zijn adem stonk.

Ik vond het verschrikkelijk als iemand de wet overtrad. Sigaretten waren verboden omdat je er ziek van werd. Je kon er zelfs aan doodgaan. En niet alleen mensen, maar ook onschuldige dieren. Vogels dachten bijvoorbeeld dat je zo’n filter kon opeten en stikten erin.

Morrend raapte Stamper de peuk op. Hij stopte hem in een kartonnen pakje dat hij uit zijn broeksband tevoorschijn haalde.

Er zaten nog vijf hele sigaretten in! En een aansteker.

Will hield zijn hand op. 'Geef die maar aan mij.'

Het leek wel alsof Will bovenaardse krachten bezat. Stamper gehoorzaamde alweer.

'Verslaving is een teken van zwakte.' Will stopte het pakje sigaretten in een van zijn vijftig zakken. 'Ik zou je moeten aangeven.'

Inderdaad! De regels die de regering had opgesteld, maakten de wereld beter. Waarom kon Stamper dan niet meewerken?

Hij gromde iets onduidelijks en wilde voor de tweede keer weglopen.

'En je vriend dan?' vroeg Will met een knikje naar mij. 'Je hebt nog geen sorry tegen hem gezegd.'

Stamper keek me vol ingehouden woede aan. Alsof het allemaal mijn schuld was.

'Dát is mijn vriend niet,' zei hij hees, en toen ging hij ervandoor.

Weinig kans. Will haalde razendsnel uit met zijn voet en haakte hem pootje. Stamper dook voorover en viel op de grond, nog net niet in de brandnetels.

'Excuses namens mijn broertje,' zei Will tegen me. 'Aan gezien hij zelf niet het fatsoen heeft...'

Broertje! Die twee leken nog minder op elkaar dan Zoë en ik.

Stamper zat voorovergebogen op zijn knieën, met zijn handen tot vuisten gebald.

'Waar wacht je nog op?' Will gaf me een bemoedigend stootje. 'Ga je gang.'

Was het de bedoeling dat ik Stamper pijn deed?

Ik voelde me ongemakkelijk. Als ik weigerde, zou Will me een lafaard vinden. Maar ik moest er ook niet aan denken dat mijn leven in een wraakfilm zou veranderen. Vandaag of morgen kwam ik Stamper weer tegen en als Will er dan niet bij was...

Zo langzaam mogelijk liep ik op mijn kwelgeest af.

Wel, niet, wel, niet...

Stamper redde me.

'Sorry,' siste hij met op elkaar geklemde kaken. 'Nou goed?'

Will keek me vragend aan. Ik had nog nooit van mijn leven zo snel geknikt.

'Vooruit dan,' zei Will. 'Je kunt gaan.'

Stamper vloog overeind en holde ondanks zijn geschaafde knieën het gangetje uit, terwijl Will en ik hem nakeken.

'Bedankt,' wist ik eindelijk uit te brengen.

'Kleine moeite.' Will stak zijn hand uit. 'Ik heb me nog niet voorgesteld. Wilfried Engel. Maar mijn vrienden noemen me Will.'

Niet alleen zijn kleding was bijzonder. Hij had ook volwassen manieren.

'Joas Greig.' Ik hoopte dat hij mijn hand niet al te zwetrig vond.

'Greig,' herhaalde Will. 'Net als de tv-presentator.'

'Gerald Greig is mijn vader.'

Pa had een vrijwel dagelijks programma op de staatstele-

visie met interviews, nieuwsbulletins, een sportquiz, optredens van bekende artiesten en het populaire spelletje 'Raad Je Rijk'.

Will floot door zijn tanden. 'Je ouweheer is beroemd, gap. Je zult wel trots op hem zijn.'

'Nogal,' zei ik.

Helaas was dat gevoel niet wederzijds en dat snapte ik wel. Pa verdiende een zoon zoals Will in plaats van een schijtluis als ik.

'Kom anders een keer naar ons clubhuis.' Will legde zijn hand op mijn schouder. 'We zijn er elk weekend en in de vakanties, mijn kameraden en ik.'

Hij zei het vast uit beleefdheid. Of hij maakte een grap.

'Ken je de Sikkelstraat?' vroeg hij. 'Halverwege staat een grijs gebouw met een rood pannendak. Kan niet missen.'

Meende hij het dan toch?

'Zaterdag kan ik wel,' zei ik snel, voordat hij zich zou bedenken.

'Dat is dan afgesproken.' Will gaf me een klopje en toen liep hij weg. 'Ze zullen het een eer vinden om de zoon van Gerald Greig te ontmoeten!'

Het euforische gevoel van daarnet veranderde in buikpijn.

Ik wist nu al dat ik ging tegenvallen.

Zoë

Het was warm in het kunstlokaal. Het zonlicht piepte onder de zonwering door en scheen pal in mijn brillen-glazen. Ik snakke naar frisse lucht, maar in het nieuwe gebouw mochten geen ramen open. De klimaatbeheersing zou er weleens van in de war kunnen raken...

Een prima idee, wat mij betrof.

Ik verdacht de conciërge ervan dat hij de constante temperatuur expres te hoog had ingesteld. Hoe warmer de lokalen, hoe korter de topjes en truitjes. Dus zorgde de ouwe viezerik ervoor dat het binnen eeuwig zomer bleef. Mevrouw Plesman droeg godzijdank nooit topjes. Ze hulde zich het hele jaar door in vintage Indiase jurken. De meeste waren met kleine belletjes versierd, zodat ze tijdens het lopen – net als een bergkoe – geluid maakte. Ook was ze dol op sjaals, die ze meestal in haar haren knoopte. Waarschijnlijk hoopte ze er kunstzinnig door uit te zien, maar dat was absoluut mislukt.

'Vandaag gaan jullie een boom boetseren,' zei ze tegen de comateuze leerlingen uit mijn klas.

Ik was de enige die ongeduldig met een kleispatel speelde. Eigenlijk vond ik alle creatieve vakken leuk en beeldende vorming stond in mijn top drie. Enig minpuntje: de uitleg van Plesman duurde gerust een halve les.

'Een boom staat symbool voor groei en kracht.' Ze